

УДК: 81:929 Белић А.(044)
811.16(437.3)

DOI: https://doi.org/10.18485/belic_slv.2017.2.ch9

Јаромир Линда

ПРЕПИСКА АЛЕКСАНДРА БЕЛИЋА С НАУЧНИЦИМА
У ЧЕХОСЛОВАЧКОЈ

Кореспонденција Александра Белића коју овде објављујемо на позив Међународног славистичког центра, по предлогу проф. др Петра Буњака, није прва а ни једина до сада објављена преписка једног од највећих српских лингвиста XX века. Међутим, његова обимна преписка која се налази у Србији, широм Европе и у Северној Америци, која може значајно допринети проучавању, а пре свега бољем упознавању дела и живота А. Белића, до данас је објављена само делимично, и вероватно представља само мали део сачуваних писама. Већ 1913. године излази у Санкт Петербургу Белићево писмо Јану Бодуену де Куртенеу, које се односи на сакупљање дијалектолошког материјала.¹ Јанез Ротар 1990. године објављује кореспонденцију између А. Белића и словеначког лингвисте Франа Рамовша,² седам година касније издаје Слободанка Драшкоци писма Ивана Алексејевича Буњина А. Белићу, и његово писмо краљу Александру Карађорђевићу.³ Недавно је објављена и најобимнија едиција преписке А. Белића, и то писма руских писаца, научника и других јавних личности (чак 41 особа) намењена А. Белићу.⁴ Наш прилог има за циљ да допуни једним скромним делом ову празнину.

¹ *Письмо проф. А. И. Белича къ Бодуэну-де-Куртенэ о собираніи діалектологическаго матеріала*, ИОРЯС XVIII (1913), 229–245.

² Janez Rotar, *Korespondenca med Franom Ramovšem in Aleksandrom Beličem*. Ljubljana, 1990.

³ Слободанка Драшкоци, *Писма Ивана Алексејевича Буњина Александру Белићу и краљу Александру Карађорђевићу*, Зборник Матице српске за славистику 53 (1997), 255–272.

⁴ Ненад Благоевич – Анджелина Мичич – Ивана Мрджа, *От чужних к своим. Письма выдающихся представителей русской интеллигенции начала XX века Александру Беличу*, Белград, 2016.

Намера је била да пронађемо а затим и објавимо сву доступну кореспонденцију Александра Белића са Чесима, као и са осталим научницима који су у његово време живели у Чехословачкој. Постепено смо открили уз помоћ штампаних али и рукописних инвентара, каталога, као и компјутерских датотека у чешким и српским архивима укупно 38 писама Александра Белића, и 23 писма намењена А. Белићу. Реч је о преписци са Бохуславом Хавранек (5 писама из 1929–1946. године), Јиржијем Хораком (3 писма из 1938–1939. г.), Видосавом Љацком (20 писама из 1941–1956. г.), Јевгенијем Александровичем Љацким (3 писма из 1935–1937. г. и једно недатирано писмо које је било упућено заједно В. Љацкој и Ј. А. Љацком), Вилему Матезијусу (3 писма из 1930–1934. г.), па Матији Мурку (25 писама из периода 1924–1946, као и један телеграм из 1951. године).

Поменута преписка се налази у следећим институцијама: Архив Музеја чешке књижевности у Прагу (фонд Бухуслав Хавранек, фонд Видосава Љацка, фонд Јевгениј Александрович Љацки, фонд Вилем Матезијус, фонд Матија Мурко и фонд часописа Славија), Масариков институт и Архив Академије наука ЧР у Прагу (фонд Словенски институт у Прагу и лични фонд Јиржи Хорак) и Архив Српске академије наука у Београду, фонд Александар Белић). Писма која би представљала део преписке А. Белића са научницима у Чешкој, у другим чешким и српским архивима и библиотекама (бар за сада) нису пронађена, другим речима, преписка коју доносимо у овој едицији представља тренутно сву познату кореспонденцију А. Белића са Чесима и другим научницима који су у то доба живели у Чехословачкој. Сва ова писма су овде објављена први пут.

Преписку објављујемо у транслитерацији и задржавамо оригиналну интерпункцију (са изузетком у датумима и бројкама, где смо поступали по садашњој норми); главни је разлог низ грешака које су се поткрале у писмима написаним нематерњим језицима дописника, што се односи пре свега на нека писма Бохуслава Хавранека и Матије Мурка, али и писма Виде Љацке, где наилазимо, пре свега у оним из 50-их година ХХ века, на честе бохемизме. Други разлог је била очигледна непотпуност ове преписке, а будући да ће постепено бити обрађивани и други фондови и заоставштине – можемо да се надамо да постепено буду откривена и друга писма А. Белића (или писма њему намењена), тако да ћемо моћи у будућности ову преписку да комплетирамо у једном репрезентативном издању.

Писма чешког филолога и слависте Бохуслава Хавранека (1893–1978), једног од суоснивача Прашког лингвистичког кружока (основаног 1926. г.) који се са Белићем највероватније упознао током свог борав-

ка у Београду непосредно после завршетка Првог светског рата, представљају сасвим сигурно само део преписке између српског лингвисте и чешког научника. Сачувана писма се односе на размену књига, састанке Комисије за функционално-структурно истраживање словенских језика и Прашког лингвистичког кружока, па долазак Б. Хавранека (и Јулијуса Доланског) у Београд у децембру месецу 1946. године, где је требало да њих двојица одрже низ предавања.

Такође, писма слависте и етнографа Јиржија Хорака (1884–1975), које овде објављујемо сигурно су само торзо претпостављене преписке. Сва три писма се односе на питања везана за III Међународни скуп слависта у Београду, које је Хорак слао као директор Одељења за словенску филологију на Карловом универзитету.

Преписка између А. Белића и Видосаве Љацке (1903–1991), која је вероватно сачувана комплетна, излази из оквира научне кореспонденције и нагиње ка приватној сфери. В. Љацка, чешког и словачког порекла (отац Отакар Зелени је био инжењер, мајка је била родом из чувене породице Јанка Шафарика, нећака Павла Јозефа Шафарика) после Београда је студирала и у Прагу, где је 1926. године одбранила дисертацију на тему „Пословице Мушкатировића”. Исте године се у Прагу венчала са руским емигрантом Јевгенијем Александровичем Љацким. Љацка је у Прагу Белићу донекле служила као прва и главна веза за информације које су се тичале научног живота, набавки различитих књига, фотокопија и сл. После Другог светског рата В. Љацка се надала да ће моћи да се врати у Београд, при чему је А. Белић рачунао на то да ће бити запослена у тада новооснованом Институту за источне и западнословенске језике при Академији, и да ће радити, поред осталог, на припреми чешко-српског речника. Нажалост, позната политичка дешавања током и после 1948. године спречила су ту замисао, чешке власти нису јој дозволиле повратак у Београд, тако да је до краја свог радног века радила као професорка руског (касније и српскохрватског) језика у Државној језичкој школи у Прагу.

Само је неколико сачуваних писама Александра Белића историчару руске књижевности и етнографу Јевгенију Александровичу Љацком (1868–1942) која се тичу, поред осталог, и ангажовања Љацког на београдским курсевима из руске књижевности 1937. године.

Сасвим сигурно су у фрагменту сачувана такође три писма оснивача чешке англистике и суоснивача Прашког лингвистичког кружока Вилема Матезијуса (1882–1945) А. Белићу. Слично као преписка са Хавранеком, и писма В. Матезијуса се односе на текућа лингвистичка питања – Белићево учешће на Фонолошкој конференцији Прашког лингвистичког

кружока, молба за брзу пошиљку чланка, као и саучешће В. Матезијуса изражено поводом убиства краља Александра, 1934. године.

У нашој едицији најбројнија је преписка са Словенцем Матијом Мурком (1861–1952), једним од ученика бечког слависте Ф. Миклошића, који је радио на универзитетима у Грацу, Бечу и Лајпцигу. Године 1920. прешао је у Праг, као први професор јужнословенских језика и књижевности на Карловом универзитету, где је остао до своје смрти. М. Мурко је био један од оснивача Словенског института у Прагу и његов дугогодишњи директор, поред осталог је основао и часопис „Славија” (који излази до данас) и био је први уредник истог. Објављена преписка доноси низ непознатих или мање познатих чињеница, на пример, први позив А. Белићу да у Прагу одржи предавања (1925), продужетак ангажмана првог лектора чешког језика у Београду Отакара Колмана, Белићева предавања у Прагу на пролеће 1936. године, писма везана за неодржани III Конгрес словенских слависта у Београду, помен плана да се библиотека чувеног Кондаковљевог института пресели у Београд и сл. Преписку између А. Белића и М. Мурка свакако сматрамо најважнијим делом овог прилога.

Верујемо да ће ова објављена преписка између А. Белића и научника у Прагу проширити наша сазнања о односима слависта у Београду, Прагу и Брну, а пре свега подстаћи даља размишљања о евентуалном књижном издању преписке А. Белића са другим лингвистима и научницима, која је за сада скривена од очију јавности у архивима и библиотекама.

На крају бисмо желели да изразимо захвалност колегама на помоћи из свих поменутих институција, и посебно др Милошу Сладеку (Архив Музеја чешке књижевности у Прагу) и др Јану Хођејовском (Масариков институт и Архив Академије наука ЧР у Прагу). Захвалност за помоћ при рашчитавању неких места у преписци дугујем колегиницама доц. др Снежани Јелесијевић (Филолошки факултет у Београду) и Весни Илић (Филозофски факултет у Косовској Митровици), као и проф. др Верици Копривици.

1) АЛЕКСАНДАР БЕЛИЋ И БОХУСЛАВ ХАВРАНЕК (1929–1946)

б) Б. Хавранек А. Белићу

I⁵

V Praze, dne 30. dubna 1929

Velevážený pane profesore,

dovoluji si Vám zaslati 1. část své práce habilitační *Genera verbi*⁶ s velkou omluvou, že poněkud opožděně; bude tvořiti totiž s 2. částí dosti nedělitelný celek a v ní teprve bude přehledné resumé, rejstříky ap. Chtěl jsem proto poslati až práci celou, ale poněvadž vyjití 2. části neočekávaně se ještě o několik měsíců protáhne, bylo by ode mne velikou neslušností, když Vás s velkou úctou čítám mezi své učitele, abych posláni vyšlé části oddaloval.

S projevem opravdové úcty a s vděčnou vzpomínkou na hluboké perspektivy linguistických problémů, které jsem u Vás poznal,

Vám oddaný

Boh[uslav] Havránek

II⁷

V Praze, 29. listopadu 1930

Slovutný pane profesore,

dovoluji si Vám oznámiti, že ve dnech 18.–21. prosince (decembra) bude možno uspořádati rovněž sedění Komise pro funkcion[álně]-strukturální bádání slovanských jazyků, poněvadž většina členů této Komise bude v Praze na schůzce fonologických pracovníků, na kterou jsem měl čest Vás, pane profesore, zváti jménem Praž[ského] linguis[tického] kroužku.

⁵ Архив САНУ у Београду, фонд Александар Белић, сигн. АБ–IV–2608–А. Оригинални рукопис на једној страни формата А⁴, коверта није сачувана.

⁶ Хавранеков први део хабилитације *Genera verbi v slovanských jazycích* је изашао у Прагу 1928. године. Други део је изашао тек 1937. г.

⁷ Архив САНУ у Београду, фонд Александар Белић, сигн. АБ–IV–2607–А. Оригинални машинопис на дописници, потпис пошиљаоца рукописно, са адресом примаоца „Veleštovani gospodin dr. Aleksan. Belić, profesor univerziteta Beograd, Frankoran. 28a”, и адресом пошиљаоца „Prof. dr. Boh. Havránek Praha I., Jilská 8.”

V sedění tom by jednotliví členové referovali o vykonané nebo připravené práci. Prosím, abyste se laskavě takového sedění účastnil osobně, anebo nebude-li Vám to možno, poslal laskavě svá případná sdělení.

Další příležitost ke schůzi Komise bude v srpnu na kongrese ženevském.⁸

S projevem opravdové úcty

B[ohuslav] Havránek

III⁹

Brno, dne 30. ledna 1930

Vážený pane kolego,

vyslanectví RČS.¹⁰ v Bělehradě oznámilo našemu semináři, že přijalo od Srp[ske] kralj[evske] Akademije věnované nám knihy. Dovoluji si proto Vám již nyní jménem Slovanského semináře srdečně poděkovat za podporu a příznivé vyřízení naší žádosti. Jakmile zásilka dojde, potvrdíme ji ovšem s poděkováním přímo srbské akademii.

Rovněž srdečně děkuji jménem ostatních profesorů i jménem svým za laskavé poslání 5 sv[azků] *Južn[oslovenskog] Filologa*.

Práci podle plánu komise linguistické zvolené na sjezdu jsme již začali v Pražském linguistickém kroužku; jakmile trochu pokročí, napíši Vám o té věci zprávu podrobnější. Také bibliografie za rok 1929 je již v práci.¹¹

S velkou nedočkavostí čekám na Vaši práci o galič[ském] dialektu.¹²

V opravdové úctě Vám přátelsky oddaný

Boh[uslav] Havránek

⁸ Други међународни конгрес слависта крајем августа месеца 1931. године у Женеви.

⁹ Архив САНУ у Београду, фонд Александар Белић, сигн. АБ–IV–2608. Оригинални машинопис са штампаним меморандумом „SEMINÁŘ PRO SLOVANSKOU FILOLOGII MASARYKOVY UNIVERSITY BRNO, FALKENSTEINEROVA ČÍS. 14.“ на две стране формата Б⁵, потпис пошилијаоца рукописно, коверта није сачувана.

¹⁰ Чехословачке Републике.

¹¹ Havránek, Bohuslav, *Bibliografie československých prací linguistických a filologických za rok 1929*, Praha 1930.

¹² Белићев рад *Галички дијалекат* је изашао тек 1935. године (Српски дијалектолошки зборник VII).

IV¹³

V Brně, 20. V. 1934

Slovutný pane kolego,

dovoluji si Vás jako sekretář komise pro funkcionálně-strukturální bádání o jazycích slovanských, která byla zvolena na I. sjezdu Slovanských filologů v Praze, dotázati se Vás, člena této komise, co se ve Vaší zemi z Vašeho podnětu vykonalo nebo připravuje z ob[o]ru úkolů, které tato naše komise na sebe vzala 20. XII. 1930 v Praze a 28. VIII. v Ženevě.

Potřebuji Vaší zprávy nutně pro referát pro II. sjezd slovanských filologů ve Varšavě a prosím Vás snažně, abyste tuto odpověď laskavě poslal, co možná brzo, buď přímo mně, nebo pro mne na Slovanský ústav v Praze (III., Vlašská ul., Lobkovický palác), který převzal patronaci naší komise.

S projevem opravdové úcty

B[ohuslav] Havránek

Zpráva o činnosti komise v r. 1930 a 1931 je v *Ročence Slovanského ústavu* IV, 1932, 251n.¹⁴ a její pokračování bude v *Ročence* V.¹⁵

V¹⁶

Prag, 28. novem[bra] 1946.

Poštovani Gospodine Prezidente,

vrlo Vama zahvaljujem za to, da je Savet Filozofskog fakulteta pozvao me da održim dva predavanja. Odmah ako je došao poziv, poslali smo, k[ole]ga Dolanský¹⁷ i ja, telegram da primamo.

Danas poslao sam u telegramu tačan dan mojega dolaska i temate predavanja. Dolaziću u sredu 4. XII ujutru vlakom, i sa ženom, jer moje zdravlje nije dobro. Temate mojih predavanja: medjuslavenske crte češkog književnog

¹³ Архив САНУ у Београду, фонд Александар Белић, сигн. АБ-IV-2608-А. Оригинални машинопис са штампаним меморандумом „Prof. Dr. BOH. HAVRÁNEK, Filosofická fakulta, BRNO, Falkensteinerova 14.“ на једној страни формата А⁵, потпис пошиљаоца рукописно, коверта није сачувана.

¹⁴ Стр. 251–254.

¹⁵ *Ročenka Slovanského ústavu V–VII*, Praha, 1935, стр. 406–408.

¹⁶ Архив САНУ у Београду, фонд Александар Белић, сигн. АБ-IV-2608-Б. Оригинални машинопис на две стране формата А⁵, потпис пошиљаоца рукописно, коверта није сачувана.

¹⁷ Јулијус Долански – Хајденрајх (1903–1975), чешки историчар књижевности, од 1928. до 1930. године је боравио у Београду, Загребу и Љубљани као стипендиста чешке владе.

jezika (više popularno); drugo: merila grupisanja čeških dijalekata (stručno); mogao bi i predavati o socialnim uslovima češkog književnog jezika.¹⁸ Predavati hoću na češkom jeziku. Dan i čas opredelite kao hoćete.

Vrlo je mi žao da tako pozdno ste dobile Vaše stvari. Na aerodromu obećao je meni gosp[odin] sekretar Vašeg ambasadora, da sve će uraditi. I moj brat sam video ga, da je drugi dan zbog toga došao u aerodrom. I tako bio sam uveren da je sve u poretku. Prostate me da se je tako desilo; meni je sve vrlo neprijatno.

Još jedan zahvaljujem Vam da ste nama u Pragu dali tako važnu i bogatu priliku da poznamo Vaše novo i duboko smatranje temeljnih problema lingvistike.

Molim Vas da primite izraze mojega osobitog i dubokog poštovanja i radujem se skoromu vidjenju

Vaš

B[ohuslav]Havránek

2) АЛЕКСАНДАР БЕЛИЋ И ЈИРЖИ ХОРАК (1938–1939)

б) Ј. Хорак А. Белићу

VI¹⁹

V Praze, dne 19. prosince 1938

Vážený pane presidente!

Dne 16. prosince 1938 jsem obdržel „Prvo saopštenje“ o sjezdu slovan-
ských filologů v Bělehradě ve dnech 18.–25. září 1939. Dovoluji si obrátiti se
na Vás s žádostí o informaci týkající se organizační práce přípravné, maje při
tom na mysli zprávy, které jste mi podal při své návštěvě v Praze. Jak se ráčí-
te pamatovat, šlo hlavně o to, abychom vytvořili malý československý výbor,
který by připravil referáty a dohodl se s ostatními spolupracovníky českoslo-
venskými.

Poroučím se Vám s projevem upřímné úcty a s přáním dobrého zdraví v
novém roce.

¹⁸ Нисмо успели да сазнамо која од горенаведених предавања је Хавранек у Београду одржао.

¹⁹ Масариков институт и Архив Академије наука ЧР, фонд Јиржи Хорак, инв. бр. 127–01, кутија 5. Концепт машинописа на једној страни формата А4, без потписа, насловљен текстом „Panu univ. prof. dru A. Belićovi“.

VII²⁰

V Praze, dne 19. ledna 1939

Vážený pane presidente!

S díky potvrzují, že jsem dostal Váš list obsahující základní seznam literárně-historických témat, jimiž by se měla zabývat sjezdová jednání. Podrobně jsem zpracoval všechny otázky a v nejbližších dnech budeme o nich jednat v Literárně historické společnosti československé na schůzi, na kterou budou pozváni všichni významní odborníci. Z této debaty vzejde konečně vypracování otázek, které si Vám dovoluji zaslati v době nejbližší.

Zároveň se dovoluji připomenouti, že v nejbližších dnech ustavíme sjezdový výbor, který bude řídit všechny práce týkající se naší účasti na sjezdu v Bělehradě a s kterým bude moci vyjednávat Váš výbor bělehradský. Zašleme Vám podrobný adresář.

Budu Vám vděčen za další zprávy o postupu sjezdových příprav a jsem s projevem upřímné úcty.

VIII²¹

V Praze, dne 10. února 1939

1 příloha.²²

Vážený pane presidente!

V příloze si Vám dovoluji zaslati odpověď na otázky, které jste mi své doby zaslal. Připojuji vždy doslovné znění srbocharvátské a k němu připojuji své návrhy témat.

Svůj návrh jsem také předložil kol[egov]i Wollmanovi,²³ který s ním projevnil souhlas a připojil dvě témata další.

Zároveň si dovoluji poslati Vám „část druhou“ (na str. 5 a následující) svého návrhu jako ukázkou témat, která bych navrhoval pro naše účastníky československé.

S projevem upřímné úcty

²⁰ Масариков институт и Архив Академије наука ЧР, фонд Јиржи Хорак, инв. бр. 127–02, кутија 5. Концепт машинописа на једној страни формата А4, без потписа, насловљен текстом „Рану univ. prof. dru A. Belićovi“.

²¹ Масариков институт и Архив Академије наука ЧР, фонд Јиржи Хорак, инв. бр. 127–03, кутија 5. Концепт машинописа на једној страни формата А4, без потписа, насловљен текстом „Рану univ. prof. dru A. Belićovi“.

²² Прилог није сачуван.

²³ Франк Волман (1888–1969), водећи чешки слависта, балканолог и историчар књижевности, члан Прашког лингвистичког кружока.

3) АЛЕКСАНДАР БЕЛИЋ И ВИДОСАВА ЉАЦКА (1946–1956)

а) А. Белић В. Љацкој

IX²⁴

27. VI 1946.

Драга госпођо,

Ја сам Вам врло захвалан на за мене врло ласкавој почести коју ми је учинио Савет Фил[олошког] Фак[улета] Карловог универзитета.²⁵ Та вест ме је особито дирнула, баш зато што долази од Универзитета у којем сам имао толико пријатеља. Такође ме је обрадовало што сте Ви похитали да ми ту вест јавите.

Иако не волим свечаности и почести, ја ћу се радо одазвати позиву да дођем у Праг на промоцију,²⁶ јер ће ми то дати прилике да се видим са мојим пријатељима у Прагу и са њима поразговорам. Али као увек и ту има једно „али”. Ја сутра изјутра рано путујем, управо, летим за Совјетску Русију на позив Совјетске владе да присуствујем Сесии ленинградског универзитета по славяноведенију. Колико ће то трајати – не знам, али рачунам – највише десет дана, дакле, од прилике до 10 јула. Молим Вас да то речете нашим пријатељима, да би знали. Са мношћу путује у Сов[јетски] Савез и проф. Ф[ран] Рамовш²⁷ из Љубљане.

Моји су сви здрави, а жена Вас и нарочито поздравља.

Примите моје најсрдачније поздраве

одани,

А[лександар] Белић

P. S. Оно што се тиче Комеморације,²⁸ – по себи се разуме. То бих ја и сам увек радо учинио, сматрајући то и за своју дужност и оно што

²⁴ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Видосава Љацка, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на две стране формата Б⁵, коверта није сачувана.

²⁵ Додела почасног доктора Карловог универзитета у Прагу који је А. Белић примио 26. 10. 1946. године.

²⁶ Реч *промоција* је овде употребљена у чешком значењу, дакле свечана додела почасног доктората Карловог универзитета А. Белићу.

²⁷ Фран Рамовш (1890–1952), словеначки лингвиста, 1935–1936. г. ректор Универзитета у Љубљани, оснивач Института за словеначки језик.

²⁸ Ј. А. Љацки је преминуо 07.07.1942, после атентата на протектора Трећег рајха Р. Хајдриха када је проглашено ванредно стање, те је комеморација могла бити одржана тек после завршетка рата.

ми налажу осећаји пријатељства и поштовања према покојном Вашем мужу.

X²⁹

15. XI 1946.

Драга госпођо,

У допуну моме писму јављам Вам да су моје ствари срећно приспеле. Донео их је са собом г[осподин] амбасадор Ч[ернеј].³⁰ Зато Вам није потребно око њих трудити се.

Жена и ћерка које су их отвориле нашле су да је све врло добро и баш онако како треба. Моја ће Вам жена о томе детаљно писати ово дана.

Сада Вас много и срдечно поздравља и г[оспо]ђу маму

Ваш одани

А[лександар] Белић

XI³¹

30. XII 1946.

Драга госпођо,

Захваљујем Вам на Вашем љубазном писму и на књижи за моју унуку.³² Она, која се сада налази у I разр[еду] гимназије, где је почела учити руски, – понесе Вашу књигу у школу (свакако и да се мало похвали), и изненади се када јој наставница узме књигу да је разгледа. После неколико дана изјави да је књига одлична и да би ји [!] она радо хтела имати, на што сам је ја упутио на књижаре који раде са иностранством. Ето, тако сте побрали и нехотице још једне ловорике!

²⁹ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Видосава Љацка, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на дописници са текстом штампаним „ФЕДЕРАТИВНА НАРОДНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА REPUBLIQUE FEDERATIVE POPULAIRE de YOUGOSLAVIE Дописница – Carte postale”, са адресом „Slovutná paní Dr Vida Liacky Praha Nejhorčí [= Ноřejší] nabř. 12 Na Smichově Чехословачка”.

³⁰ Дарко Чернеј, амбасадор СФРЈ у Чехословачкој од 1945. до 1948. године.

³¹ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Видосава Љацка, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на две стране формата Б⁵ са штампаним меморандумом „СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА”, коверта са истим меморандумом и адресом примаоца „Presl. Paní Dr Vida Liacky Praha Na Smichově Nejhorši [= Ноřejší] nabř. 12 Československo”, као и адресом пошиљаоца „Екп. А. Белић Жданова 36 Беог.”

³² Вероватно је реч о Марини Косанић.

Словенски је конгрес³³ био политичка манифестација. У том је знаку прошло све па и избори за управу. Ја сам пласирао један мали говор о словенској цивилизацији која ће се морати развити из праве научне и културне узајамности свих словенских народа, али мислим (иако му је дат велики публицитет) да је био бела врана...

Овде сам у великим пословима око организовања научних института наше Академије. Добили смо велике кредите (који иду у десетине милиона динара) и сада треба стварати... а овамо ме притискују моји лични, давно започети, доведени до 3/4, до половине различни научни послови. Не бих хтео да они остану у „траљама”, како је Бранко рекао за своје песме.

Зима је мало стегла код нас (Ви већ знате кошаву и ћораву Анђелију!), али је сада попустило и ми са поуздањем гледамо и у Нову годину и Божић.

Сада Вама и Вашој мами најсрдачније честитамо и Нову годину и празнике (ако их нисте већ аконтирали) и желимо здравља и среће моја жена и

Ваш одани

А[лександар] Белић

NB. Моја ме жена нарочито молила да Вам је извиним што Вам се није јавила: Заузета је пословима (домаћим и другим), а и не осећа се најбоље.

XII³⁴

12. IV 1947.

Драга госпођо,

Користим се одласком у Праг колеге г[осподина] Новака³⁵ да Вас и г[оспо]ђу маму Вашу срдачно поздравим и да Вам пожелим и овог пута и здравља и добра расположења.

Код нас у школи и другде ствари иду својим током: час боље, а час опет тако да не бисте зажелели да се брзо понове. Ви сте сигурно вредни и, вероватно, мање, како Ви кажете, смрзнути, што бих радо и сам видео, – пошто је пролеће на помолу.

Ја се опет користим Вашом љубазном понудом и молио бих Вас да ми купите једно туце оних мушких (свилених) марама за нос (новац сам

³³ Словенски конгрес у Београду 1946. године.

³⁴ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Видосава Љацка, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на три стране формата Б⁵, коверта није сачувана.

³⁵ Виктор Новак (1889–1977), историчар хрватског порекла, професор Београдског универзитета.

дао г[оспо]дину Новаку), а тако исто и од ове траве (на цедуљи) колико год више можете добити (макар и пола киле!).

Ето то су моје главне жеље. И споредне би биле на пр. два пара чарапа свилених за жену или и још више, а можда и за њу туце онаквих марамица (као моје или сличне). Као што видите, одмах пун кош. Чини ми се да је изашао и један етимолошки речник ту у Прагу (чешк[o] јез[ични]; чини ми се 1936. г.),³⁶ па ако би се могао добити, ја бих Вам био захвалан.

Ја сам уверен да ће Вам бити врло пријатно да будете на предавањима г[осподина] Новака и да ћете тако наново спомнитъ родину и у њој Вашег покорног слугу.

Сада примите, заједно са г[оспо]ђом мамом, најсрдачније

поздраве

од оданог

А[лександра] Белића

XIII³⁷

Недеља, 20. VII 1947.

Београд]

Драга госпођо,

Жао ми је што сам баш ја узрок што нисмо имали пријатност да Вас видимо поново код нас. Али се болести не да заповедати. Ја сам јуче покушао, па није испало најбоље.

Ако се не видимо, молим Вас да најсрдачније поздравите наше пријатеље, а особито г[осподи]на Лесног³⁸ који ми је љубазно уступио свој етимолошки чешки речник.

Срдечно Вас поздравља и Вашу маму и жели Вам срећан пут

Одан

А[лександар] Белић

Моја жена и сви моји придружују се мојим осећањима и жели Вама и Вашој мами срећан пут.

А[лександар] Б[елић]

³⁶ *Етимолошки речник језика чешкословачког* Јозефа Холуба је изашао у Прагу 1937. године.

³⁷ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Видосава Љацка, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на једној страни формата Б⁵ са штампаним меморандумом „СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА”, коверта није сачувана.

³⁸ Винценц Лесни (1882–1953), чешки индоевропеиста и оријенталиста.

XIV³⁹

Београд, 2. II 1948.

Драга г[оспо]ђа Видо,

Ето стигох здраво и „весело”. Путовали смо заиста изванредно, са 275 км на сат, на висини од 2300 м, тако да смо стигли пре времена, тачно у 11:30 ч. Ту је био шофер којег су пустили да узме све ствари и однесе право у кола! Имао сам седам различитих објеката!

Амбрели⁴⁰ су се изванредно допали као и све друго. Лопте су нарочито биле на цени код мале публике, а тако исто и све друго (упаљач и др.) – начинило је одличан утисак. Ја сам стално зборио да је то Ваша заслуга и сви су ме замолили да Вам срдечно захвалим, што ево ја и чиним: хвала и хвала!

Ја сам отишао, после боравка код Вас, снужено кући, јер је човеку увек тешко када се раставља са местом где су га лепо примили. Мало сам се одморио, па сам отишао у Тиршов дом⁴¹ на пријем. Било је и неколико чешких министара (Свобира,⁴² Запотоцки,⁴³ Неједли,⁴⁴ Копецки⁴⁵ и др.), али ми смо остали само пола сата, па смо отишли нашем амбасадору на вечеру. Жао ми је било што је тако испало, јер бих ја радије остао са Чесима – ради којих сам и дошао –, неголи са нашима које ми и иначе добро знамо. Али шта ћемо: *L'homme compose, Dieu dispose!*

Дошао сам ипак мало смлаћен у Београд, али једно добро купатило и деца која су по подне дошла – све ме је то ставило опет у редовно стање!

Како сте Ви! Жао ми је што нисмо могли још негде изаћи или где у позориште или што слично; али шта ћемо! За тако мало времена ипак ми је пошло за руком да Вам одузмем мало... времена, али да Вас и осудим на трку по вароши...

Овде сам наишао на целу рпу посла! Сад ће ми доћи Новак да му дам писмо и пакет, а дао сам шоферу да однесе лек Вашој тетки! И тако ула-

³⁹ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Видосава Љацка, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на три стране формата Б⁵ са штампаним меморандумом „СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА”, коверта није сачувана.

⁴⁰ Тј. кишобрани.

⁴¹ У ово време седиште чешког „Сокола”.

⁴² Министар овога презимена не постоји, вероватно Лудвик Свобода (1895–1979), у то време министар одбране.

⁴³ Антоњин Запотоцки (1884–1957), каснији председник Чехословачке, био је у ово време председник Централног савета синдиката.

⁴⁴ Здењек Неједли (1878–1962), у то време министар рада и социјалних питања.

⁴⁵ Вацлав Копецки (1897–1961), у то време министар информисања.

зим брзо „в обиходную, серую жизнь”. Что же делать, если так суждено нашему брату: не вкусив благ земных как следует, уже отказываться и предаваться будничной жизни. Увы, увy...

Мислим да је код Вас све добро. Примите ово неколико реда као знак потребе продолжения беседы, началос на hořejšem nabřeží.⁴⁶

Много срдачних поздрава од оданог

А[лександра] Белића

XV⁴⁷

Београд, 6. XI 1948.

Драга госпођо,

Добио сам Ваше писмо које сам давно очекивао. Код нас је и даље жеља да Ви будете научни сарадник и секретар Института за источно и западно словенске језике и књижевности. То ће Вам давати најмање 7000 дин[ара] сталне (чисте) месечне плате; али мислим да поред тога Ви лако можете имати још коју хиљаду месечног прихода.

Ја сам говорио са нашим људима и они су се сложили са мном да говорим са овдашњим амбасадором чешким⁴⁸ о олакшицама које треба да Вам учини чешко министарство због тога што ћете Ви радити овде на ширењу чешког језика и чешке културе. Он је све ово врло лепо прихватио и замолио ме да му о овоме дам забелешку. Ја сам му из Академије упутио званично писмо.

Ето шта сам могао за овај тренутак да Вам јавим. Надам се да ћете ми послати своја „детица” да их видим и да могу „полюбоваться”.

Овде имам, као увек, много посла, тако да нисам могао ићи у Краков на прославу њихове Академије.

Ми ћемо ускоро отпочети издавати *Јужнословенски филолог* (XVIII књ[ига]) и *Наш језик* (VIII књ[ига]). Наравно да ће и ту морати Ваш покорни слуга највише да повуче.

Молим Вас и даље ми пишите на Академију.

Најсрдачније поздраве Вама и г[оспо]ђи мами

од оданог

А[лександра] Белића

⁴⁶ Улица где је В. Љацка становала.

⁴⁷ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Видосава Љацка, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на три стране формата Б⁵ са штампаним меморандумом „СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА”, коверта није сачувана.

⁴⁸ Јиржи Тауфер (1911–1986), чешки песник, чехословачки амбасадор у Београду од 1948. до 1954. године.

XVI⁴⁹

25. VIII 1948.

Драга Госпођо,

Надам се да ћу у уторак бити у Прагу и да ћу Вас видети.

Са срдачним поздравима Вама и г[оспо]ђи мами

А[лександр] Белић

XVII⁵⁰

Београд, 19. III 1949.

Српска академија наука

Драга г[оспо]ђа Видо,

Добио сам поодавно Ваше писмо и чекао сам одговор од Чешке амбасаде да бих макар штогод могао написати о нашем питању. Одговор сам добио, доста неодређен и нејасан, али негативан. Они не могу нам дати радника на *Чешко-српском речнику*⁵¹ зато што сами предузимају таквак речник (под руководством г[осподи]на Хавранека);⁵² већ, напротив, траже од нас некога ко би им могао помоћи.

Из овога би излазило као да су Вас већ сви ангажовали за какав рад у том смислу; међутим мени о томе ништа није познато.

Мени је врло жао што се све тако десило да не само што нам се, бар засада, одузима нада да Вас овамо стално добијемо, него и нада да Вас ускоро можемо видети. Ми смо овде тај Институт готово потпуно основали.

Ето тако стоје ствари. Мени је јако жао што је све пошло тим путем, а нарочито зато што не видим како би се томе могло помоћи.

⁴⁹ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Видосава Љацка, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на разгледници Броцлава са пропратним текстом „WROCLAW Pl. Kościuszki i PDT”, са адресом „Paní Dr Vida Liacký Praha Na Smichově Hořejší Nábřeží 12/V”, која је исправљена актуалном адресом „Fr. Lázně hotel Charitas”.

⁵⁰ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Видосава Љацка, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на три стране формата Б⁵ са штампаним меморандумом „СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА”, коверта није сачувана.

⁵¹ Поменути *Чешко-српски речник* је изашао у Београду тек 2000. године.

⁵² *Srbskocharvátско-český slovník* под редакцијом Јана Седлачека је изашао у Прагу 1982. године.

Ми смо овде добро. Деца расту, тј. моје унукe⁵³ које Ви познајете. Полако, некако с муком, помаља се пролеће. Нисмо имали ни праве зиме, иако је хладноће било много.

Ја, као увек, имам много посла, хоть отбавляй! Сада седим над својим универзитетским курсевима и новим издањем правописа.⁵⁴ Академија, са својим великим полетом у раду, одузима нам много времена, мени особито, јер ја хоћу све сам да чујем и видим.

Сада Вас и г[оспо]ђу маму срдачно поздравља и жели Вам свако добро
Ваш одани

А[лександар] Белић

XVIII⁵⁵

Београд, 26. V 1949.

Драга Госпођо,

Одавно Вам нисам писао, јер сам стално у послу, а и нисам имао да Вам јавим ни о каквом новом моменту. Између 13. и 18. септ[ембра] биће састанак у Копенхагену савезних академија⁵⁶ и ја ћу на њему бити (сем ако се не одречем из здравствених или сл. разлога). Ја бих пошао тако да бих могао један дан при пролазу остати у Прагу, а можда и нешто при повратку. Тада бисмо се могли видети, ако Ви у то време будете у Прагу.

А сада бих Вас молио за једну научну услугу: у Шафариковом рукописном одеоку⁵⁷ налазе се четири рукописа *Душанова законика* који су ми потребни. Зато бих Вас замолио да одете у Народни музеј и да замолите да Вам се израде фотографске копије ових рукописа *Душанова законика* (то је мали споменик): Ходошког (крај XIV в[ека]),⁵⁸ Шишатовач-

⁵³ Мирјана Лукачевић и Марина Косанић.

⁵⁴ Александар Белић, *Правопис српскохрватског књижевног језика. Ново допуњено и исправљено издање*, Београд, 1952.

⁵⁵ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Видосава Љацка, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на три стране формата Б⁵ са штампаним меморандумом „СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА”, коверта није сачувана. На крају писма рукописно адреса „Српска акад. наука Бранкова 15 Београд”.

⁵⁶ Због здравствених разлога А. Белић на поменути састанак на крају није отпутовао.

⁵⁷ У Библиотеци Народног музеја у Прагу; види и каталог Ирене Шпадијер, Владана Тријића и Зорана Ранковића *Српске рукописне књиге у Чешкој*, Београд, 2015.

⁵⁸ Ходошки зборник, Библиотека Народног музеја у Прагу, сигн. IX F 10, опис у поменутом каталогу бр. 12.

ког из године 1541,⁵⁹ Раваничког (из средине XVII в[ека])⁶⁰ и Раковачког (1700 год.).⁶¹ Ја ћу те фотографске снимке, наравно, платити. Новац ћете узети од г[оспо]ђе Паулове⁶² код које се налази један Академијин депозит за такве сврхе.

Молим само још једно. То ми је хитно потребно, а они у Музеју стално раде такве ствари, тако да не може бити никакве „задршке” с њихове стране. Много бисте ме задужили кад бисте ту моју мисију успешно свршили.

Ми смо основали Институт за источне и западне словенске језике и сада је привремени секретар Крешимир Георгијевић⁶³ док се са Вама ствар некако ипак (!?) не реши. Институт је почео да ради чешко-српски и пољско-српски речник.⁶⁴

Ја сам мало „хворал” (једно 20 дана), али сада је опет све, мање или више, у реду.

Молим Вас да г[оспо]ђу маму срдачно поздравите, Вас најсрдачније поздравља

одани

А[лександр] Белић

XIX⁶⁵

Београд, 14. VI 1949.

Драга госпођо,

Добио сам Ваше писмо од I. VI 1949. и мило ми је што се Ви ипак некако сналазите. Хвала на заузимању у Музеју. Ми смо снимке добили по нашој ранијој директној (тј. упућеној Музеју) молби.

⁵⁹ Шишатовачки номоканон, Библиотека Народног музеја у Прагу, сигн. IX F 21. Рукопис је настао током XVII века, 1541. година се односи на годину настанка предлошка; опис у поменутом каталогу бр. 16.

⁶⁰ Раванички препис Душановог законика, Библиотека Народног музеја у Прагу, сигн. IX H 7, опис у поменутом каталогу бр. 23.

⁶¹ Раковачки номоканон, Библиотека Народног музеја у Прагу, сигн. IX C 4, опис у поменутом каталогу бр. 2.

⁶² Милада Паулова (1891–1970), чешка историчарка.

⁶³ Крешимир Георгијевић (1907–1975), српски полониста, историчар књижевности.

⁶⁴ Поменута два речника су изашла у Београду 2000. и 2001. године.

⁶⁵ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Видосава Љацка, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на две стране формата Б⁵ са штампаним меморандумом „СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА”, коверта није сачувана.

За књиге мислим да би било најбоље да их понудите Академији за Институт за западне и источне језике и књижевности.⁶⁶ Само не знам да ли ће Вам допустити... али ту би се већ нашло начина. Универзитетски семинар има већ прилично богату књижницу, а Академијин Институт нема управо ништа.

Ваша блестящая идея не выполнима, к величайшему моему сожалению. Ја сам још помало болестан и лекари ми прописују овде висину од 800–1000 метара, и то на цела два месеца. Због тога и пут у Копенхаген долази помало у питање. То је ипак тешко прорећи како ћу са здрављем бити тада. Надам се да ће бити све добро.

Још једном Вам искрено захваљујем на заузимању и поздрављам Вас најсрдачније

Одани

А[лександар] Белић

XX⁶⁷

Београд, 24. VIII 1949.

Драга госпођо,

Ваше сам писмо добио и захваљујем Вам на бризи о мени. Ја сам био на одмору и добро се одморио, бар ја тако мислим. Али лекари налазе да се моје стање није толико поправило да могу предузети септембра пут у Копенхаген. Ја сам о томе обавестио сам Конгрес и место мене ићи ће неко други. Ја веома жалим што се то тако десило и нарочито жалим што нећу бити у Прагу и нећу Вас видети. Поред разговора о књигама, било би и других предмета нашег узајамног обавештавања.

Молим Вас да поздравите г[оспо]ђу маму, и Вас најсрдачније поздравља

одани

А[лександар] Белић

⁶⁶ Реч је о библиотеци Ј. А. Љацког коју је В. Љацка желела да прода Српској академији наука.

⁶⁷ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Видосава Љацка, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на две стране формата А⁶, коверта са адресом примаоца „Slovutná paní Dr Vida Liacká Praha Františkovy Lázně – Charita Чехословачка Československo, као и адресом пошиљаоца „Ekr. Prof. Dr A. Belić, Srpska akad. nauka, Brankova ul.“, са белешком пошиљаоца „Препоручено“.

XXI⁶⁸

Београд, 12. IV 1951.

Драга госпођо,

Добио сам Ваше љубазно писмо и надам се да ћете и Ви добити овај мој одговор. Прослава о којој говорите, а коју сам ја потпуно заборавио, била је прошле године. Ја Вам ипак срдечно захваљујем. Ја знам за Ваша осећања, и врло ми је било мило да сазнам нешто о Вама.

Ми живимо по староме. Јуна месеца ја ћу ићи, вероватно, у Енглеску на велику прославу Глазговског универзитета (петстогодишњица од оснивања) где ћу бити гост Сената универзитетског и где ћу учествовати у свечаности. После тога (и бављења месец дана у Лондону и Паризу) провешћу месец дана у Словеначкој (као обично).

Надам се да сте Ви са здрављем добро. Молим Вас да срдечно поздравите проф. Мурка и да му пожелите да се добро осећа. Тако исто поздравите и Вашу госпођу маму а Вас најсрдачније поздравља и жели Вам свако добро

Ваш одани

А[лександр] Белић

XXII⁶⁹

Београд, 25. XII 1953.

Драга госпођо,

Велика Вам хвала на сећању и лепој књизи о Прагу. Кажу ми да сте ми писали и послали неке књиге, међутим ја ништа нисам примио. При руци, овде у Академији, немам ништа своје што би Вас могло интересовати, да бих Вам се мало одужио, али ја ћу то учинити другом zgodном приликом.

Желим да Вас обавестим да сам ја у добром здрављу, међутим моја жена стално куња. Надам се да ће ускоро доћи нова времена и даћемо се опет моћи видети и сити наразговарати.

⁶⁸ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Видосава Љацка, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на једној страни формата А⁴, коверта није сачувана.

⁶⁹ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Видосава Љацка, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на две стране формата Б⁵ са штампаним меморандумом „ПРЕТСЕДНИК СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА”, коверта није сачувана.

Молим Вас да примите овом приликом моје најбоље жеље и срдачне честитке за празнике и Нову годину. Како сте иначе и како живите и како се осећате?

Много поздрава Вашој г[оспо]ђи мами, а Вама много срдачних поздрава и лепих, управо најлепших жеља

Ваш

одани

А[лександар] Белић

XXIII⁷⁰

Београд, 2. III 1955.

Драга госпођо,

Нисам Вам одговорио досад на Ваше љубазно писмо због непремостивих сметњи: тешког удара смрћу моје жене, одсутности из Београда (бављење од месец дана у Дубровнику) и моје болести после тога.

Мило ми је што Ви и даље радите и не заборављате пријатеље. Надам се да ће отсада везе са Прагом бити боље. Само се губим у једној ствари. Проф. Хавранеку послали смо позив за славистички састанак 15. септ[ембра] о[ве] г[одине] у Београду (од 15–21. септ[ембра]) и молили га да нам пошаље још шест имена слависта који се баве словенским језицима или књижевностима и до данас (а има два месеца како чекамо) нисмо добили још одговора. Да ли бисте Ви с које стране могли сазнати, зашто је то, када се желе нормалне културне везе (поред политичких).

Ја сам овде у сталним пословима. Надам се да ћу ове године публиковати II књигу своје лингвистике.⁷¹

Молим Вас да примите најлепше жеље за нову годину. Надам се да ћемо се у садашњим приликама моћи чешће виђати.

Најсрдачније поздраве предајте г[оспо]ђи мами, а Вас срдачно и пријатељски поздравља

Ваш одани

А[лександар] Белић

⁷⁰ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Видосава Љацка, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на три стране формата Б⁵ са штампаним меморандумом „ПРЕТСЕДНИК СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА“ коверта није сачувана.

⁷¹ Други том *Опште лингвистике* А. Белића је изашао у Београду 1959. године.

б) В. Љацка А. Белићу

XXIV⁷²

18. II 1947.

Многопоштовани и драги господине професоре,
захваљујем Вам на Вашем љубазном писму и на лепим речима о
мојој књизи. Ви увек умете да обрадујете лепим речима а то данас тако
много значи у овом хладном времену, кад се тело и душа смрзавају. Ова-
ко се бар душа открави.

Пратила сам Ваш говор на словенском конгресу. Ви пишете да мис-
лите да је био бела врана, а ја га сматрам за почетак оног рада који је
једино могућ међу народима.

Много ме радује, што је и Ваша Академија добила велике кредите, а
не само овдашња, којој је Министар на челу. А сад сви чекамо, шта ћете
нам Ви створити, Ви који сте тако искусни организатор. Па ако се нађе
тамо и неки рад за једну сироту смрзнуту жену у Прагу, која би хтела да
ради и за свој српски народ, било би дивно.

Ових дана је одлетео натраг у Москву проф. Сидоров⁷³ са женом и
сином. Он је увек питао за Вас и молио ме да Вам испоручим његов по-
здрав. Одржао је овде низ предавања о најновијој историји Русије, гово-
рио је интересантно и непристрасно.

Ја захваљујем срдечно Госпђ[и] Белић на сећању, ових дана смо о
свима Вама топло говорили са Доланским после његовог предавања о
словенском Конгресу.

Ја сам много радила и имала пуно непријатности од стране Словен-
ског Института...

Мама захваљује за поздрав. Желим Вам „всего лучшего” и срдечно
Вас поздрављам

Вида Љацка

P. S. Да ли бих могла да Вам набавим нешто овде у Прагу?

⁷² Архив САНУ у Београду, фонд Александар Белић, сигн. 14386-IV-357. Оригинални рукопис на три стране формата Б⁵, коверта није сачувана; уз датум адреса „Praha – Smíchov Noř. nábř. 12”.

⁷³ Владимир Николајевич Сидоров (1903–1968), руски лингвиста.

XXV⁷⁴

Pens[ion] Charita, 22. VIII 1948.

Mnogopoštovani gospodine profesore,
primite mnogo iskrenih pozdrava iz ove lepe banje. Na žalost ne mogu da se odmaram ovde, jer mi dolaze stalno korekture ruske istorije [i] literature.⁷⁵ Htela bih da znam kako je gospođa i gde provodite Vi leto.

Vida Ljacka

XXVI⁷⁶

14. okt[obra] 1948, Praha Smíchov

Многопоштовани Господине Професоре,

Већ више од месец дана се спремам да Вам пишем, да Вам кажем, колико ми је жао, што се нисте из Броцлава вратили преко Прага. Са Јеленом Петровић је било уговорено, да ће Вас довести њеним аутом у Франтишкове Лазње. Тамо је било тако лепо и Ви би се тако лепо одморили уз нас у оном дивном парку-шуми. Била сам веома разочарана, кад сам дознала да се овај план неће испунити. Хтела сам да поразговарам са Вама, како сад да поступим, кад су се прилике толико измениле. Тражила сам пасош, управо продужење, али до данас га нисам добила. Питала сам, да ли би ми оставили пензију, макар и смањену за неки проценат, законом одређени, ако бих живела у Београду. Одговор је био, да за Југославију не чине никакве изузетке. Сад сам као чардак ни на небу, ни на земљи...

Веома сам се журила да завршим овде велики посао са коректуром једног „Очерка историји руској литератури“, који Жења⁷⁷ написао до 1 ½ XIX [века], а ја довршила до наших дана. Књижица је испала веома лепа али ја сам се тако уморила, ниједног дана одмора због ње нисам имала, тако сам уморна да ми је опет притисак пао на 90^и. У мају месецу ми је изашла једна српско-чешка конверзација а сад жели исти издавач, да му

⁷⁴ Архив САНУ у Београду, фонд Александар Белић, сигн. 14 386–IV–357. Оригинални рукопис на разгледници из бање Франтишкови Лазње, са сликом пансиона „Харита“, где је В. Љацка боравила, са адресом „Slovutný pán univ. prof Dr Alexandar Belić pret. Akademije Beograd Ul. gen. Ždanova 30 Jugoslavija“.

⁷⁵ Књига, колико знамо, тада није изашла. Одломак је објавио Витомир Вулетих у Новом Саду 1975. године.

⁷⁶ Архив САНУ у Београду, фонд Александар Белић, сигн. 14386–IV–357. Оригинални рукопис на три стране формата Б⁵, коверта није сачувана.

⁷⁷ Њен супруг Ј. А. Љацки. Види белешку бр. 75.

спремим једну чешко-српску конверзацију.⁷⁸ То сам се надала да ћу већ да пишем у Београду уз онај српско-чешки речник,⁷⁹ о којем је Лалић⁸⁰ говорио. Тако сам се радовала на посао у Академији и на живот у милом Београду, а сад морам да чекам да се уреде прилике опет онако, као што су биле, кад сте Ви били овде.

Напишите ми, многопоштовани Господине Професоре, како сте Ви, шта сад издајете и кад ћемо Вас видети опет овде у Прагу? Молим Вас, да поздравите Госпођу Белић и Госпође ћерке. Мама Вас поздравља.

Искрено преданная

Вида Љацкая

XXVII⁸¹

Праг, 3. I 1949.

Многопоштовани и драги Господине Професоре,
пре свега Вам желим у Новој Години много среће и доброг здравља, Вама и свима Вашим. Хвала Вам, што сте ми у прошлој 1948. години тако много услуга учинили, и молим Вас да будете мојим добрим генијем и у овој Новој Години.

Моја ствар, односно пут, се још овде није уопште решавала а сад наступа и та компликација, да сви, који одлазе одавде мора [!] све своје покућанство да остави овде. Код мене би значило да бих морала да оставим овде дивну библиотеку мога мужа, коју бих ја желела да продам Београдском универзитету, а не да је овде остављам.

Моја и Жењина књига није још изашла из штампе,⁸² јер се сад реформирају сва издавачка предузећа у велике концерне и сад се решава у који ће концерт ући издавач моје књиге.

Все что наводит на меня такую тоску, что никуда от тоски деваться. Веома сам жалила што нисте ишли преко Прага у Краков на прославу. Је ли већ изашао *Јужнословенски филолог*?

⁷⁸ Приручник *Srbochorvátština pro jazykové školy* је изашао у Прагу тек 1969. године.

⁷⁹ Види белешку бр. 64.

⁸⁰ Радован Лалић (1908–1972), српски слависта, дугогодишњи руководиоца Катедре за источне и западне словенске језике Универзитета у Београду.

⁸¹ Архив САНУ у Београду, фонд Александар Белић, сигн. 14386–IV–357. Оригинални рукопис на две стране формата Б⁵, коверта није сачувана.

⁸² Види белешку бр. 75 и 77.

Не знам да ли су Вам јавили, да је г[оспо]ђа Мурко⁸³ умрла. Он је доста добро, ма да готово целог дана мора да лежи.

Моја мама захваљује за поздрав и жели Вам срећну Нову Годину.

Молим Вас, драги Господине Професоре, да примите моје најсрдачније поздраве и отослание исполнения всех желаний

Ваша

Вида Љацка

XXVIII⁸⁴

20. XII 1956, Praha – Smíchov

Mnogopoštovani i dragi gospodine profesore,

hoću da bude moja čestitka za Novu Godinu prva i zato sam se ovako požurila da Vam poželim dobrog zdravlja u Novoj 1957. godini a sebi želim, da Vas ova Nova Godina dovede u Prag posle tačno devet godina. Verujem da će tako biti, jer se odnosi između naših dveju država već postepeno normalizuju.

Ove jeseni sam imala veoma mnogo posla u našoj ekonomskoj školi i zato se ne osećam najbolje pa jedva čekam božićnji [!] raspust, koji će ove godine trajati 12 dana, da se malo odmorim. Pošto sad spremam metodiku učenja ruskog jezika preko pisama (заочное обучение), моћи ćу мало времена да посветим и томе раду.

Ovde su u *Literarnim Novinama*⁸⁵ dali kratku vest o Vašem 80-godišnjem rođendanу sa lepим željama da završite svoje započeto lepo delo o jeziku. Sećam se one tople letnje večeri, kad sam mogla lično da Vam poželim puno zdravlja i da sa radošću konstatujem da ste za onih devet godina što Vas nisam videla, ostarili samo za devet minuta.

Zajedno sa mojom mamom želimo Vama i svima Vašim puno zdravlja i radosti u Novoj 1957-oj Godini.

Srdačno Vas pozdravlja i raduji [!] se skorom viđenju

Vida Ljacka

⁸³ Јелена Мурко.

⁸⁴ Архив САНУ у Београду, фонд Александар Белић, сигн. 14386-IV-357. Оригинални рукопис на две стране формата Б⁵, коверта није сачувана.

⁸⁵ Нисмо успели да пронађемо цитирани чланак.

4) АЛЕКСАНДАР БЕЛИЋ И ЈЕВГЕНИЈ АЛЕКСАНДРОВИЧ ЛЯЦКИ
(1935–1937)

а) А. Белић Ј. А. Љацком

XXIX⁸⁶

25. IV 1935, Бџлградъ

Дорогой Коллега,

Сегодня послѣ полудня мы перебираемся въ виноградникъ, поэтому я не могъ бы принять Васъ у себя въ городѣ. Поэтому прошу Васъ передать подарокъ Г-на Министра предъявителю сего письма, а мнѣ написать адресъ Г-на Министра, чтобы мнѣ можно было написать благодарственное письмо.

Если его можно передать через Васъ, то я это съ удовольствіемъ сдѣлаю, а если мнѣ можно ему написать непосредственно, или через Чешскую миссію,⁸⁷ то я и это съ удовольствіемъ сдѣлаю.

Прошу Васъ извинить меня за это, а я через нѣсколько дней, какъ только освобожусь отъ нѣкоторыхъ занятій, буду свободенъ пригласить Васъ, многоуважаемый Коллега, и М^{ме} Ляцкую провести вечеръ со мной и моей супругой.

С привѣтом – глубокимъ уваженіемъ преданный

А[лександр] Белич

XXX⁸⁸

[Белград], 18. II 1937.

Дорогой Евгений Александрович,

Я очень радъ, что получилъ отъ Васъ письмо, но мнѣ оно не совсѣмъ ясно. Во-первыхъ, желаете ли Вы читать лекціи въ нашемъ государств. Унив. или въ Коларчевомъ? Такъ какъ я теперь во главѣ славянскаго отдѣла в Универс., то впередъ могу Вамъ сказать, что тут не можетъ быть

⁸⁶ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Јевгениј Александрович Ляцки, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на две стране формата А⁵, коверта није сачувана.

⁸⁷ Pavel Marek – Martin Lupč, *Nástin dějin pravoslavné církve v 19. a 20. století*, Brno, 2012, 43–148.

⁸⁸ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Јевгениј Александрович Ляцки, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на две стране формата А⁵, са штампаним меморандумом „СРПСКА КРАЉЕВСКА АКАДЕМИЈА СЕКРЕТАР“ и краљевским грбом, коверта није сачувана.

никакихъ затрудненій. Во-вторыхъ рассчитывайте и Вы на какое нибудь вознагражденіе и, в-третьихъ желаете ли быть приглашены нашимъ факультетомъ? Я должѣн все это знать и тогда начну дѣйствовать. Мнѣ хотелось бы также съ точностью знать, въ какое время Вы думаете пріѣхать: въ мартѣ, апрѣлѣ или маѣ.

Я вижу теперь, что Вы говорите, что хотѣли бы это сдѣлать въ мартѣ. Милости просимъ, мы всегда это устроить можемъ; но если нужно знать намъ и что-нибудь изъ что я въ началѣ упомянулъ, то я желалъ бы это заранѣе знать. Прошу какъ можно скорѣе сообщить мнѣ это. М^{ме} низкій поклонъ

Вамъ сердечный привѣтъ

Отъ вашего

А[лександра] Белича

XXXI⁸⁹

20. IV 1937, Вѣна

Дорогой Коллега,

У меня къ Вамъ просьба. Мнѣ очень нужно, из-за болѣзни моей дочери, чтобы этихъ два письма были опущены в почтовый ящикъ въ Прагѣ. Но при этомъ слѣдуетъ обратить вниманіе на слѣдующее: письмо, на которомъ внизу имѣется помѣта Prof. A. A. Belić слѣдуетъ опустить 22ого или 23^{яго} сего мѣсяца; второе безъ такой помѣты слѣдуетъ опустить не ранѣе 25^{аго} сего мѣс. Я Васъ прошу, дорогой Коллега, на это обратить особенное вниманіе ибо безъ этого письма останутся безъ дѣйствія. Они могутъ быть опущены позже означенныхъ сроковъ, но раньше – не должны быть опущены.

Издержки я Вамъ возмѣщу при первомъ удобномъ случаѣ.

Прошу извинить меня за безпокойство.

Сердечный привѣтъ Вамъ, Коллега, и М^{ме} Ляцкой отъ преданного

А[лександра] Белича

⁸⁹ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Јевгениј Александрович Ляцки, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на две стране формата А⁵, коверта није сачувана.

XXXII⁹⁰

[недатирано]

Дорогія Евгений Александрович и Вида Павловна,

У меня нѣтъ словъ чтобы поблагодарить Васъ обоих за Ваше золотое сердце, за его чуткость и за тот радушный приѣмъ, который Вы мнѣ неустанно и постоянно оказывали

Преданный

А[лександр] Белич

5) АЛЕКСАНДАР БЕЛИЋ И ВИЛЕМ МАТЕЗИЈУС

б) В. Матезијус А. Белићу

XXXIII⁹¹

11. prosince 1930.

Vážený pane kolego,

uvítali jsme s velikou radostí Vaše rozhodnutí, že se účastníte fonologické konference v Praze⁹² a těšíme se na setkání s Vámi i na Vaši přednášku. Vaše přítomnost v Praze bude velice důležitá i pro chystanou schůzi komise pro výzkum dnešních jazyků slovanských, zvolené na pražském sjezdu slavistickém. Protože slíbil přijeti i prof. Romanski ze Sofie⁹³ a je naděje, že přijede i prof. Nitsch z Krakova,⁹⁴ je zcela možné, že se sejde komise celá. Na [s]chůzi bychom se uradili o konkrétním programu další práce a k debatě o tom by se velmi dobře hodila jedna z Vašich druhých dvou přednášek za úvod. Volit mezi nimi račte sám.

Na brzkou shledanou v Praze se těší a v upřímné úctě se Vám poroučí

V[ilém] Mathesius

⁹⁰ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Јевгениј Александрович Љацки, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на једној страни Б⁵, коверта није сачувана.

⁹¹ Архив САНУ у Београду, фонд Александар Белић, сигн. АБ-IV-1283. Оригинал машинописа на једној страни формата Б⁴, потпис пошилиаоца рукописно, уз датум адреса „Anglický seminář university Karlovy, Praha I. Smetanovo nábřeží“, коверта није сачувана.

⁹² Од 18. до 31. децембра 1930. године. Види и Белићев приказ у *Јужнословенском филологу* X (1931), 188–190.

⁹³ Стојан Романски (1882–1959), бугарски филолог и етнограф.

⁹⁴ Казимјеж Њич (1874–1958), пољски слависта и дијалектолог.

XXXIV⁹⁵

4. března 1931

Vážený pane profesore,

byli bychom Vám velice vděčni, kdybyste laskavě uspíšil definitivní redakci své pražské přednášky a zaslal nám rukopis co nejdříve. První řadu přednášek čteme již v korekturách, druhá se sází a třetí, poslední, bychom rádi poslali do tiskárny co nejdříve. Svazek musí vyjíti nejdéle v květnu.⁹⁶

Rádi tu vzpomínáme na Vaši milou návštěvu a těšíme se, že se většinou zase s Vámi setkáme v Ženevě.⁹⁷ Jak pokračuje Vaše syntax?⁹⁸ Vzpomněl jsem si na Vaše výklady, když jsem onehdy četl v Bulletinu pařížské linguistické společnosti debatu o slovesném vidu a slovesných časech.⁹⁹

V upřímné úctě Vám oddaný

V[ilém] Mathesius

XXXV¹⁰⁰

11. října 1934

Vážený pane kolego,

Prosím, abyste jako nejbližší mi representant jugoslávské vědy přijal projev mé upřímné soustrasti nad neštěstím, které stihlo Váš národ a Váš stát. Nejsem politik a nejsem ani politicky činný, ale smrt krále Alexandra cítíme tu všichni jako velikou národní ztrátu. Sledovali jsme s velikou radostí úspěchy jeho velkorysé politiky pro mír a klid, a proto nás naplňuje stejným žalem fakt, že násilný čin mu znemožnil dílo to dokonati. Praha truchlí s Bělehradem. Československo truchlí s Jugoslavií.

V upřímné úctě Vám oddaný

V[ilém] Mathesius

⁹⁵ Архив САНУ у Београду, фонд Александар Белић, сигн. АБ–IV–1284. Оригинал машинописа на једној страни формата А⁴, потпис пошилаоца рукописно, поред датума адреса пошилаоца „Praha VII., Nad štolou 12”, коверта није сачувана.

⁹⁶ Александар Белић, L'accent de la phrase et l'accent du mot, Travaux du Cercle linguistique de Prague 4 (1931), 183–188.

⁹⁷ На Другом међународном конгресу слависта крајем августа месеца 1931. године у Женеви.

⁹⁸ Александар Белић, Синтакса српскохрватског језика, Београд, 1931.

⁹⁹ На састанку Париског лингвистичког друштва 4. априла 1925. године. Извештај је објавио *Bulletin de la Société de linguistique de Paris*, 26 (1925), стр. XVI–XVII.

¹⁰⁰ Архив САНУ у Београду, фонд Александар Белић, сигн. АБ–IV–1285. Оригинал машинописа на једној страни формата А⁴, потпис пошилаоца рукописно, уз датум адреса „Praha V., Meiselova 19”, коверта није сачувана.

6) АЛЕКСАНДАР БЕЛИЋ И МАТИЈА МУРКО (1924–1951)

а) А. Белић М. Мурку

XXXVI¹⁰¹

Београд, 8 окт[обра] 1924.

Драги госп[одине] колега,

Пошто Вашу биографију имам, молим Вас да будете љубазни и пошаљете г[осподи]ну Ј[озефу] Вајс-у¹⁰² да попуни овај формулар и да ми га врати.

Унапред Вам захваљује и поздравља Вас

А[лександар] Белић

XXXVII¹⁰³

12. XII 1924, Београд

Драги г[осподине] колега,

Биће врло добро да пошаљете обећани чланак за *Даничићев Зборник*.¹⁰⁴ Остављам Вам крајњи рок до 10/15 јануара 1925. год. и мислим да тако могу на њега сигурно рачунати.

Са срдачним поздравом

Ваш

А[лександар] Белић

¹⁰¹ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Матија Мурко, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на једној страни формата Б⁵, коверта није сачувана.

¹⁰² Јозеф Вајз (1865–1959), чешки филолог и палеослависта.

¹⁰³ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Матија Мурко, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на дописници, са адресом „Pan Prof. Dr. M. Murko Праг Praha Bubeneč 531 ČSR”.

¹⁰⁴ Matija Murko, „Nekoliko reči o jeziku srpsko-hrvatskih protestantskih knjiga”, у: *Даничићев зборник*, Београд–Љубљана, 1925, 72–106.

XXXVIII¹⁰⁵

8/IV 1925, Париз

Драги г[осподине] Мурко,
Рече ми госп[один] Mazon¹⁰⁶ да тражите моју адресу, ево је до 18.
априла *Hôtel de Ville Triest*.

Много Вас поздрављам

Ваш одани

А[лександар] Белић

Од 20. ов[ога] мес[еца] опет сам у Београду

XXXIX¹⁰⁷

Београд, 30. јуни 1925.

Драги и многопоштовани Господине колега,

Хвала Вам на љубазном саопштењу о одлуци Филозофског Факултета у Прагу. Ја ћу врло радо доћи на извесно време (две до три недеље – или још дуже, месец дана) месеца новембра у Праг, да одржим неколико предавања. Само бих Вас молио да ми се позив пошаље званично преко факултета у Београду (због одсуства). Наравно да морам знати услове под којима треба да дођем. Ја Вам то пишем пријатељски и поверљиво, јер сам одлазећи у Париз ове године имао врло непријатно и „скупо” искуство (наши овде не разумеју значај тог „échange-a”).

Мило ће ми бити да се са Вама и г[осподином] Хујером¹⁰⁸ посаветујем о Вашој „Руковети”.¹⁰⁹ Зато Вам приближно одређујем место свога борављења за време летњег одмора. До 20. јула – у Београду, од 20. јула до 10. августа у Скадру (*Zeleni Vir – Pension*) у Горском Котару (Хрватска); после тога времена бићу стално у Београду.

Даничићева прослава биће вероватно 20. и 21. септембра ове године. Значи да ћете после Русије доћи код нас.

¹⁰⁵ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Матија Мурко, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на разгледници Париза са пропатним текстом „PARIS – La Rue Soufflot et le Panthéon The Pantheon and Soufflot street”, са адресом „Pan Prof. Dr. M. Murko Praha V Břehova ul. 5 Prague Tchecho-Slovaquie”.

¹⁰⁶ Андре Мазон (1881–1967), француски слависта.

¹⁰⁷ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Матија Мурко, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на четири стране формата А⁵, коверта није сачувана.

¹⁰⁸ Олджих Хујер (1880–1942), чешки лингвиста и индоевропеиста.

¹⁰⁹ Matija Murko, *Dobrozdání o návrhu Rukověti slovanské filologie*, Praha, 1925.

Ја сам добио и лично од Петроградске Академије позив а добила је и наша Академија; али не верујем, због политичких односа са Совјетима, да ће бити одавде званичних делегата.

Биће ми врло мило да се овога лета опет видимо,

Са срдачним поздравом

Ваш одани

А[лександр]Белић

XL¹¹⁰

18. VI 1926, Београд

Драги г[осподине] Колега,

Г[осподин] Колман¹¹¹ жели да останете код нас још бар годину дана и ја мислим да би му то свакако требало одобрити, јер он са вољом, добро и вредно ради. Према томе видим да умете вршити избор својих „протезе-а”. Зато садашњи Ваш кандидат остаје за доцније.

Наредио сам да Вам се ЈФ¹¹² пошаље сада и да Вам се и убудуће бесплатно шаље. V књига излази кроз једну недељу. Цвијић¹¹³ је још увек тешко болестан.

Вас и све Ваше срдачно поздравља Ваш

А[лександр] Белић

До 20. јула ја сам у Београду, а пре тога у Граду код Трста.

¹¹⁰ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Матија Мурко, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на дописници, са адресом „Pan Univ. Prof. M. Murko Praha V Vřehova 5 Чехословачка”.

¹¹¹ Отакар Колман (1887–1855), филолог и преводац, ђак М. Мурка, први лектор чешког језика на Београдском универзитету (1926–1940), од 1945. године лектор српскохрватског језика на Карловом универзитету у Прагу.

¹¹² Јужнословенски филолог.

¹¹³ Јован Цвијић је преминуо 16. јануара 1927. године.

XLI¹¹⁴

Београд, 2. X 1926.

Драги г[осподине] колега,

Ја сам Вама свих пет књига ЈФ¹¹⁵ послао по Ружичићу¹¹⁶ још пре неколико месеци или по Колману (сад се не сећам), али ћу ја извидети. Међутим и Ви лично и *Slavia*¹¹⁷ има бесплатан егземплар стално, јер сте Ви на списку. У најкраћем домену видећу како је то могло бити да Ви пет књига (сад се добро сећем) које сам дао Колману да Вам да нисте добили.

Ја сам Вашу књигу о контрареформацији¹¹⁸ добио и са задовољством прочитао.

Срдачан поздрав од Вашег

А[лександра] Белића

NB. Овог тренутка Вам шаљем две V^{те} књиге и остало ћу извидети.XLII¹¹⁹

[Beograd], 6. VI 1927. g.

Čast mi je u ime Srpske Kraljevske Akademije izjaviti Vam zahvalnost na poslatoj knjizi DIE BEDEUTUNG DER REFORMATION UND GEGENREFORMATION FÜR DAS GEISTIGE LEBEN DER SÜDSLAVEN.¹²⁰

Sekretar,

А[leksandar] Belić

¹¹⁴ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Матија Мурко, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на дописници, са адресом „Pan Prof. Mat. Murko Prag Praha Vřehova 5 RČS.”

¹¹⁵ Тј. часописа *Јужнословенски филолог*; књиге 1–5 су изашле од 1913. до 1926. године.

¹¹⁶ Гојко Ружичић (1894–1977), српски лингвиста, студирао је од 1925. године на Карловом универзитету у Прагу, где је и 1930. године одбранио докторску дисертацију *Језик Петра Зоранића. Задарски дијалекат у почетку XVI века*, поред осталог аутор приручника *Српскохрватски за Чехе* (Праг 1936). У Прагу је учествовао у раду Прашког лингвистичког кружока.

¹¹⁷ М. Мурко је био оснивач и главни уредник славистичког часописа *Slavia*.

¹¹⁸ Књига М. Мурка *Die Bedeutung der Reformation und Gegenreformation für das Geistige Leben der Südslaven*, која је званично изашла у Прагу тек 1927. године. Види и рецензију А. Белића у *Јужнословенском филологу VI* (1927), 210–215.

¹¹⁹ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Матија Мурко, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални машинопис секретара наведене институције са рукописним потписом А. Белића на дописници, са адресом „Pan Prof. D-r. M. Murko Praha – Bubeveč [!] Na piavě 2.”

¹²⁰ Реч је о књизи М. Мурка које је изашла 1927. године у Прагу.

XLIII¹²¹

Београд, 14. маја 1928.

Драги господине Колега,

Ваше ме је писмо стигло у Београду. Да сам знао у почетку путовања да бисте желели да Вам одржим неколико предавања, ја бих радо био дошао. Овако морамо оставити за доцније, можда за јесен, за месец октобар или новембар.

Ко је „везан” за Фасмера¹²² – ја не знам; знам да је нешто код њега узео Куљбакин¹²³ и на нешто сам и сам пристао. Али се по себи разуме да ми на словенским језицима морамо имати нешто и веће и боље него Немци, макар и не узимали ствари тако широко као они, т. ј. кад бисмо ми узели само „Словенску филологију” у правом смислу речи: језик, књижевност, историју, нешто етнографије и фолклор.

Једну ћете коректуру за зборник Даничићев свакако добити.

Много Вас и срдечно поздрав[љам]

Ваш одани

А[лександар] Белић

XLIV¹²⁴

Београд, 19. VII 1929.

Драги г[осподине] Колега,

Добио сам обе Ваше карте. Мило ми је што ћете бити дуже времена на Бледу. Ја мислим доћи на Блед тек почетком августа на који дан, па онда даље на море.

Данас полазим на малу екскурзију у Бању Ковиљачу. Хтео бих мало да се освежим од београдске врућине и оморине.

Много и срдечно Вас поздравља Ваш одани

А[лександар] Белић

¹²¹ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Матија Мурко, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на две стране формата А⁵, коверта није сачувана.

¹²² Макс Фасмер (1886–1962), немачки лингвиста и слависта.

¹²³ Степан Михајлович Куљбакин (1873–1941), руски лингвиста и слависта, од 1924. године је живео и радио у Београду.

¹²⁴ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Матија Мурко, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на дописници, са адресом „Gospod Univ. Prof. Dr. M. Murko Slovenija Bled Vila Lipa”.

XLV¹²⁵

[Београд], 17. X 1935.

Драги г[осподине] Колега,

Хвала Вам велика на Вашем писму и љубазности, што сте однели ствари и обишли моју ћерку. И од г[осподи]на дра Бондија¹²⁶ добио сам повољан извештај о њеном здрављу. Ваљда ће једном и дефинитивно поћи на боље, јер је она ипак млада.

Чули смо о радосном догађају у Вашој породици и ја и моја жена најискреније Вам честитамо. Мило нам је што је младој госпођи врло добро.

Надамо се да ћемо још једном, макар и увече, видети г[оспо]ђу Мурко. Она је ишла ово дана са чешким изасланством на Оплепац, али ће, како изгледа, остати овде још који дан.

Иначе и код нас – као и свугде у свету – због овог лудог раста ситуација доста тешка и криза се, због неродице, све више и све јаче осећа.

Молим Вас сада да најсрдачније поздравите моју ћерку, ако је још који пут обиђете, а тако исто и г[осподу] Хујера и Вајнгарта.¹²⁷

Са срдачним поздравом

Ваш одани

А[лександар] Белић

XLVI¹²⁸

Beograd 22. XII 1935.

Najsrdačnije Vam čestitaju praznike i žele Vam najiskrenije da se lepo provedete

sa puno pozdrava odani

Angelina i Aleksandar Belić

Dobio sam pismo za Georg.¹²⁹ Mi ga imamo na umu i gledaćemo nešto da učinimo.

А[leksandar] Bel[ić]

¹²⁵ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Матија Мурко, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на две стране формата А⁴, са штампаним меморандумом „СРПСКИ СЕМИНАР Лингвистичко одељење УНИВЕРЗИТЕТ БЕОГРАД”, коверта није сачувана.

¹²⁶ Вероватно лекар, који је лечио ћерку А. Белића.

¹²⁷ Милош Вајнгарт (1890–1939), чешки палеослависта и византолог.

¹²⁸ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Матија Мурко, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на разгледници Београда са пропратним текстом „KALEMEGDAN et le bord de la Save Београд – Калемегдан и обала Саве”, са адресом „Pan Prof. Dr. M. Murko CSR Praha Bubenec 531”.

¹²⁹ Нисмо открили о коме је реч.

XLVII¹³⁰

Београд, 24. фебруара 1936.

Многопоштовани и драги Господине Претседниче,

Ја Вам искрено захваљујем на љубазном позиву да у Слованском уставу у границама дебатнога вечера одржим предавања која бих сам обележио. Захваљујући из дубине срца Президиуму Слованскога устава на позиву, који ми чини велику част и велико задовољство, слободан сам да обележим ове теме о којима бих у Слованскоме уставу могао говорити:

- 1) О почецима српскохрватске ћирилске писмености (о Мирослављевоу Јеванђељу, о књижевном раду св. Саве и отварању Хиландарске школе).
- 2) О значају чакавских дијалеката у Чехословачкој за историју српскохрватског језика.
- 3) Лингвистика и средња школа.

Ја бих могао ова предавања држати између 29. марта и 5. априла.¹³¹ Ја остављам Вама на вољу да одредите вече, једно или два вечера, кад то треба да буде.

Са осећајима најдубљег поштовања и са срдчним поздравом.

Одани

А[лександар] Белић

XLVIII¹³²

Београд, 5. III 1936.

Многопоштовани и Драги г[осподине] Мурко,

Ја разумем да бисте Ви хтели општеније теме, али данас ја немам много времена да бих могао узети из основа нешто ново. Зато Вам сада предлажем и ове три теме:

¹³⁰ Масариков институт и Архив Академије наука ЧР, фонд Словенски институт, инв. бр. 90, сигн. Ф2, кутија 18. Оригинални машинопис на две стране формата Б⁵, са штампаним меморандумом „СРПСКА КРАЉЕВСКА АКАДЕМИЈА Секретар”, адреса машинописом испод писма „ПРЕТСЕДНИКУ СЛОВАНСКОГ УСТАВА Д-ру М. МУРКУ, Праг”, потпис пошиљаоца рукописно, коверта није сачувана.

¹³¹ Првобитно машинописом *фебруара и марта*, рукописно исправљено *марта и априла*.

¹³² Масариков институт и Архив Академије наука ЧР, фонд Словенски институт, инв. бр. 90, сигн. Ф2, кутија 18. Оригинални рукопис на све стране формата Б⁵ са печатом „Kancelář Slovanského ústavu” и датумом пријема „9. III 1936”, коверта није сачувана.

1. Вук Караџић као отац српскохрватске националне културе (са новим погледима о његовом раду).
2. Из историје наше науке: Даничић – Јагић – Новаковић – Стојановић.
3. Српска краљевска академија за 50 год[ина] рада (1886–1936).

Молим Вас само да ме обавестите на којим сте се темама зауставили, да бих знао понети што ми треба.

Са најсрдачнијем поздравом

Ваш

одани

А[лександар] Белић

XLIX¹³³

Beograd, 3. VIII 1936.

Mnogopoštovani i dragi g[ospodine] Murko,

Dobio sam oba vaša pisma i odmah sam učinio što ste želeli: nadam se da ću karte za Vas i gđu svakako dobiti, ali za Okuñeva¹³⁴ – nije sigurno. Danas i naši ljudi s mukom take sume dobivaju.

Znam da će Vas i g[ospo]đu interesovati za Canu.¹³⁵ Она је још у Münchenu i poslednja su pisma od lekara dobra. Ali je ne mislimo još 3-4 meseca vraćati u Beograd, iako ona to u svakom pismu traži.

Bilo bi nam vrlo milo da Vas i g[ospo]đu na putu za Sofiju vidimo kod nas u vinogradu. Istina žena je u Banji, ali će oko 10^{og} biti ovde. Ja bih voleo da Vas vidim, jer ću ja oko 18 ov[oga] mes[eca] u Kopenhagen, pa ću se vratiti tek početkom septembra.

Ja se nadam da је gđa dobro, a tako isto da su i Vaši sinovi dobro.

Molim Vas zato da mi se telefonom javite na br. 21-768, čim dođete, pa ćemo Vas mi dopeljati u vinograd, da sa nama provedete večе u dubokom hladu i Vi [i] gospođa.

Mного srdačnih pozdrava od Vašeg

Belića

¹³³ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Матија Мурко, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на разгледници, са пропратним текстом „SELCE – СЕЛЦЕ” и сликом тог града, са адресом „Gospod Prof Dr. Mat. Murko Ljubljana Gledališka 7”.

¹³⁴ Николај Окуњев (1885–1949), руски византолог.

¹³⁵ Стана Белић. Види и писмо А. Белића Ф. Рамовшу од 27. 09. 1936. Janez Rotar, *Korespondenca med Franom Ramovšem in Aleksandrom Belićem*, Ljubljana, 1990, 74.

L¹³⁶

Београд, 8. III 1937.

Многопоштовани и драги г[осподи]не Мурко,

Од свег срца Вам захваљујем на љубазној честици, а тако исто и г[оспо]ђи „Мурко”. Ми смо сви добро, али са Цаном још није све у реду. Крајем априла жена ће путовати са њом на неко време у Беч. Најсрдачније Вас и Госпођу поздравља

увек одани Ваш

А[лександар] Белић

II¹³⁷

30. 1. 1938, [Краков]

Драги г[осподине] Мурко,

Овде сам добро свршио. Потврдили смо да ће комитет у Београду замолити Л. Сплавинског¹³⁸ да буде у Пољској кроз пуномоћнике и организовати ствар у Пољској. Нич и остали су врло добро.

Захваљујући још једном на дочеку у Прагу Вама и Госпођи, ја Вам шаљем најсрдачније поздраве

Ваш

А[лександар] Белић

III¹³⁹

26. decembra 1938, Beograd

Dragi g[ospodine] Murko,

Dobio sam Vaše ljubazno pismo. Molim Vas najiskrenije da što pre sazovete Odbor za Kongres i zamolite ga da radi na utvrdjivanju pitanja za jezičku, književnu i metodičku sekciju.

¹³⁶ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Матија Мурко, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на једној страни формата А⁵, са штампаним меморандумом „СРПСКА КРАЉЕВСКА АКАДЕМИЈА ПРЕТСЕДНИК”, и краљевским грбом, коверта није сачувана.

¹³⁷ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Матија Мурко, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на разгледници са сликом Кракова са пропратним текстом „KRAKÓW. Rondel i brama Floriańska. – Le Bastion et la Porte Florian”, са адресом „Pan Prof. Dr. M. Murko Praha Bubenec, Na Píavě 8 ČSR”.

¹³⁸ Тадеуш Лер-Спавињски (1891–1965), пољски филолог и слависта.

¹³⁹ Масариков институт и Архив Академије наука ЧР, фонд Словенски институт, инв. бр. 300, сигн. О2/1, кутија 37. Машинопис формата А⁴ са штампаним меморандумом „III МЕЂУНАРОДНИ КОГРЕС СЛАВИСТА (СЛОВЕНСКИХ ФИЛОЛОГА) ИЗВРШНИ ОДБОР БЕОГРАД, БРАНКОВА УЛИЦА 15”, потпис А. Белића рукописно, коверта није сачувана.

Pisao sam o tome, ukoliko se književnosti tiče, i g[ospodinu] Horaku. Pisaću takodje i Kružoku.

Mi smo uneli narodnu književnost u naročitu sekciju.

Sem te sekcije imaćemo zasebno balkanološku sekciju i fonološku.

Srdačan pozdrav

od Vašeg

A[leksandra] Belića

LIII¹⁴⁰

Београд, 4. јула 1939.

Поштована господо,

Ми смо са великим задовољством примили извешће да ћете Ви, драги господине Мурко, и многопоштовани Колега Хорак, представљати Словенски устав.

Врло ће нам мило бити да Вас поново видим у својој средини.

Са особитим поштовањем и срдачним поздравом

Ваш

А[лександар] Белић

LIV¹⁴¹

15. XI 1946, Београд

Драги и дубокопоштовани г[осподине] Мурко,

Много Вам захваљујем на Вашој честици и на лепим жељама за које ја знам да су код Вас према мени увек биле. Тако исто захваљујем добром писару Вашем, г[оспо]ђи Мурко, која се придружила Вашим речима. Моја је искрена жеља да још много година проведете, и ако је могуће у кругу Ваше миле деце, живи и здрави, на Ваше задовољство, а на срећу њихову.

¹⁴⁰ Масариков институт и Архив Академије наука ЧР, фонд Словенски институт, инв. бр. 300, сигн. O2/1, кутија 37. Машинопис формата Б⁵ са штампаним меморандумом „IIIE CONGRÈS INTERNATIONAL DES SLAVISTES (PHILOLOGUES SLAVES) COMITÉ D'ORGANISATION BELGRADE, BRANKOVA ULICA, 15 YUGOSLAVIE” и са печатом „НОВА АДРЕСА: БЕОГРАД, ВУКА КАРАЏИЋА УЛИЦА 5 NOUVELLE ADRESSE: BELGRADE, VUKA KARADŽIČA ULICA 5 YUGOSLAVIE”, потпис А. Белића рукописно, машинописом адреса „Слованском уставу, ПРАХА”, коверта није сачувана.

¹⁴¹ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Матија Мурко, примљена кореспонденција, без сигн. Оригинални рукопис на дописници, са адресом „Slovutný pán Prof. Dr. M. Murko Praha Na Píavě 8 Чехословачка”.

Ја сам добро, управо одлично, путовао: заиста над авионским путовањем нема лепшег. Затекао сам код куће све у добром здрављу, али тако исто врло много заосталог посла, тако да сам одмах ушао у прави вртлог. Ускоро ћу овде, на Словенском конгресу, видети многе Пражане и жао ми је што Вас неће бити међу њима.

Сада Вас и г[оспо]ђу Мурко најсрдачније поздравља

Ваш одани

А[лександар] Белић

Моја жена шаље Вама и г[оспо]ђи Мурко своје најсрдачније поздраве.

LV¹⁴²

BEOGRAD, 11. 2. [1951]¹⁴³

TELEGRAM

NAJSRDACNIJE CESTITAM 90-GODISNJI RODJENDAN SA NAJLEPSIM ZELJAMA = PRETSEDNIK BELIC

б) М. Мурко А. Белићу

LVI¹⁴⁴

Праг, 2. септ[ембра] 1927. г.

Драги господине колего,

Молим Вас лепо наредите да нам се пошале одмах пети годишњак ИФ.¹⁴⁵ Асистент доктор Курц и ја, писали смо Вама о томе већ пре ферија (21/6), али Ви већ свакако нисте били у Београду. Овом приликом, молим Вас, да шалете и мени потпун ИФ осим прве свеске 1914 године. Обећали

¹⁴² Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Матија Мурко, примљена кореспонденција, без сигн. Машинопис на формулару чехословачке поште формата А⁵, са адресом „МАТИЈА MURKO PROFESOR UNIVERZITETA PRAG NA RIJAVI 12”; из Београда је телеграм отишао 11:35, чехословачка пошта га је примила у 13:20 истог дана.

¹⁴³ А. Белић је телеграм послао дан касније (Мурко је рођен 10. фебруара); шта више, деведесету годину је Мурко напунио тек следеће године, само дан пре него што је преминуо.

¹⁴⁴ Архив Музеја чешке књижевности у Прагу, фонд Славија, послата кореспонденција, без сигн. Копија машинописа без потписа на једној страни формата А⁴. Овај концепт је сачуван у преписци уредништва часописа „Славија” и у инвентару је наведен погрешно као писмо А. Белића уредништву тог часописа. Несумњиво је реч о писму М. Мурка, тадашњег главног уредника, А. Белићу.

¹⁴⁵ *Јужнословенског филолога*.

сте мени, да ми ћете послати све годишнаке на поклон, ако не би било могуће, молим, барем за нижу цену. Од шестога годишнака изволите мене записати као претплатника.

Ја сам био у Макарској, те сам путовао и по домовине Аџан агинице. Ако ћу бити у идућим годинама слободан морам са вратити на већу радну о нашој епици.

LVII¹⁴⁶

19. února [193]6

Slovutný pane profesore!

Presidium Slovanského ústavu přijalo s radostí zprávu, že přijedete do Prahy k přednáškám na filosofické fakultě.¹⁴⁷ Presidium se usneslo požádati Vás, abyste při této příležitosti přednášel též ve Slovanském ústavě v rámci debatního večera na thema, které byste si sám zvolil.¹⁴⁸ Těšíme se, že našemu pozvání laskavě vyhovíte a že Vás budeme moci uvítati ve svém středu. Presidium Vám bude vděčno, oznámíte-li mu thema přednášky [a] datum, které by Vám bylo nejvhodnější.

V dokonalé úctě

M[atija] M[urko]
předseda.

¹⁴⁶ Масариков институт и Архив Академије наука ЧР, фонд Словенски институт, инв. бр. 90, сигн. Ф2, кутија 18. Концепт машинописа на једној страни формата А⁴ са рукописним потписом М. Мурка, испод писма машинописом адреса „Vážený pán p. Dr. Alexandr Belić, univ. prof. Vělehrad”.

¹⁴⁷ А. Белић је одржао ова предавања: „Циљеви савремене лингвистике и њена основица”, „Значај женевске лингвистичке школе за савремену лингвистику”, „Традиционализам као сметња правилним лингвистичким схватањима”, „Прасловенски језик и задаци његова проучавања”, „Реч и облик” (са поднасловом „Њихов склоп”) и „Основи синтаксе”.

¹⁴⁸ На овом месту рукописна напомена М. Мурка: „ne strogo filološko, nego nešto općenito o slovenskim ili čsl.-jsl. odnosima”.

LVIII¹⁴⁹

3. března [1936]

Slovutný pane profesore!

Děkuji Vám jménem presidia srdečně za Váš dopis z 24. II. a za to, že jste tak ochotně přijal pozvání k přednášce na debatním večeru. Rád bych se s Vámi však ještě rád dohodl o tematě přednášky. Jde totiž o to, že na debatním večery [!]Slovanského ústavu přichází obecnostvo i neodborné a že by tedy přednáška se měla týkati otázek širšího významu, které by nás seznámili [!] s poměry v Jugoslavii se slovanského stanoviska. Dovoluji se Vám tedy navrhnouti, abyste přednášel např. o organizaci vědecké práce v Jugoslavii (O Akademii a vědeckých společnostech). Doufám, že mému přání vyhovíte a těším se na Vaše zprávy.

V dokonalé úctě
předseda.

LIX¹⁵⁰

12. března [1936]

Slovutný pane profesore!

Presidium Slovanského ústavu vřele uvítalo Vaše rozhodnutí přednášek na debatním večeru a ze tří navrhovaných temat vybralo první t. j. Vuk Karadžić kao otac srpsko-hrvatske nacionalne kulture. Toto thema jest velmi vhodné a prosíme Vás, abyste zejména připravil zprávu o nových názorech na tuto otázku, takže by se o nich rozpředla diskuse.

Debatní večery bývají ve čtvrtek a Vaše přednáška by se tedy mohla konati 2. IV. Kdyby se to však nehodilo mohlo by přijíti v úvahu i datum 31. III. (úterý). Prosím Vás o laskavou zprávu, které z těchto dat Vám lépe vyhovuje, abychom včas mohli poslati pozvánky.

V dokonalé úctě
M[atija] M[urko]
předseda.

¹⁴⁹ Масариков институт и Архив Академије наука ЧР, фонд Словенски институт, инв. бр. 90, сигн. Ф2, кутија 18. Концепт машинописа на једној страни формата А⁴ без потписа пошљаоца, испод писма машинописом адреса „Важени пán p. Dr. Al. Belić, univ. prof. v Бělehradě”.

¹⁵⁰ Масариков институт и Архив Академије наука ЧР, фонд Словенски институт, инв. бр. 90, сигн. Ф2, кутија 18. Концепт машинописа на једној страни формата А⁴, са рукописним потписом М. Мурка, испод писма машинописом адреса „Важени пán p. Dr. Al. Belić univ. prof. Beograd”.

LX¹⁵¹

V Praze, dne 20. března 1936

Slovutný pane profesore,
presidium Slovanského ústavu dovoluje si Vás pozvati na večeri, kterou pořádá na Vaši počest v jídelně Společenského klubu v Praze II., Na Příkopě 12 v pondělí dne 23. III. o 20. hod. (Úbor smoking).

Současně dovoluje si Vás presidium pozvati na přátelský večer, který pořádá děkanství filosofické fakulty Karlovy university s presidiem Slovanského ústavu v místnostech Slovanského ústavu v Praze III., Vlašská 19 v Lobkovickém paláci v sobotu dne 28. III. o 20. hodině. (Úbor tmavý).

Vaši přenášku: Vuk Karadžić a jeho doba (v jazyce srbském) uspořádá Slovanský ústav v rámci XXVI. debatního večera v úterý 31. března 1936 o 20. hod. v Lobkovickém paláci v Praze III., Vlašská 19. Prosíme Vás, abyste laskavě dodal stručný sylabus, který bychom rozdávali obecenstvu.¹⁵²

S projevem dokonalé úcty

předseda.

LXI¹⁵³

17. prosince 1938

Vážený pane kolego a milý příteli!

Po přijetí Vašeho dopisu z 29. XI. t[ohoto] r[oku] upozornil jsem hned pány profesory Weingarta a Hujera, aby Vám poslali žádané adresy československých slavistů. Slíbili mně, že to udělají co nejdříve. Nabídl jsem jim také pomoc kanceláře Slovanského ústavu. Domníval jsem se, že Vaš poslední oběžník se již rozesílá podle dodaného adresáře, avšak z dnešní telefonické rozmluvy s p[anem] profesorem Weingartem jsem se přesvědčil, že nebylo vykonáno ještě nic, poněvadž byly na fakultě zkoušky, jež jsou opravdu velmi namáhavé. Prof. Weingart chtěl také spolupracovati s prof. Horákem, vedoucím ředitelem slovanského semináře, který je však nemocen.

¹⁵¹ Масариков институт и Архив Академије наука ЧР, фонд Словенски институт, инв. бр. 90, сигн. Ф2, кутија 18. Концепт машинописа на две стране формата А⁴ без потписа пошиљаоца, испод писма машинописом адреса „Slovutný pán p. Dr. Aleksandr Belić, univ. prof. v Praze”.

¹⁵² Уз писмо је приложен штампани силабус предавања на српском и чешком језику са промењеним називом „Караџић као оснивач националне културе код Срба и Хрвата”, као и концепт оригиналног рукописа тог текста.

¹⁵³ Масариков институт и Архив Академије наука ЧР, фонд Словенски институт, инв. бр. 300, сигн. О2/1, кутија 37. Концепт машинописа на две стране формата А⁴, са рукописним потписом М. Мурка, његовом руком и скраћена адреса „Prof. Belić Beograd”.

Profesor Weingart mně slíbil, že žádaný soupis adres sestaví pomocí kanceláře Slovanského ústavu v příštích dnech.¹⁵⁴ Kdybyste je nedostal do začátku nového roku, račte mne na to upozorniti. Československý komitét pro sjezd není ještě zorganizován. Přejete-li si promluvíím o tom s povolanými slavisty na universitě.

Z nových sjezdových sekcí, které se připravují, bych Vám doporučil přece všeobecnou sekci pro studium slovanské lidové poesie a nikoliv speciální sekci jižně-slovanskou. Celkem zůstávám však při tom názoru, aby příliš mnoho sekcí nebylo a zvláště, aby se nekřížily přednášky v různých sekcích.

Děkuji Vám za Vaše vysvětlení o Kondakovianu. Zdejší jeho zástupcové prohlásili, že sídlem Kondakoviana¹⁵⁵ jest podle stanov Praha a že na vyvezení knihovny nepomýšlejí, ale že mohou míti odbočky v jiných městech. Tímto vysvětlením se Slovanský ústav i povolání činitelé úplně spokojili.

Srd[ečný] pozd[rav]

M[atija] M[urko]

Jaromir Linda

ALEKSANDAR BELIĆ'S CORRESPONDENCE WITH SCHOLARS
IN CZECHOSLOVAKIA

Summary

The paper presents all available correspondence of Aleksandar Belić with the Czechs, as well as other scholars who lived in Czechoslovakia in his time. With the aid of printed, but also manuscript inventories, catalogues and computer databases in Czech and Serbian archives, we have discovered a total of 38 letters by Aleksandar Belić, and 23 letters addressed to him. They include the correspondence with Bohuslav Havránek (5 letters from 1929 to 1946), Jiří Horák (3 letters from 1938 to 1939), Vidosava Lyatskaya (20 letters from 1941 to 1956), Yevgeny Alexandrovich Lyatsky (3 letters from 1935 to 1937 and an undated letter jointly

¹⁵⁴ Списак учесника приложен. Дефинитиван списак је отишао за Београд заједно са писмом од 21. 01. 1939, које је насловљено на Припремни одбор III Међународног скупа словенских филолога, са додатним списком послатим заједно са писмом од 16. 2. 1939. Ова кореспонденција се налази у истој фасцикли као и писмо које овде објављујемо.

¹⁵⁵ Чувени *Seminarium Kondakovianum* су основали у Прагу ђаци Никодима Павловича Кондакова (1844–1925) после његове смрти; један део књига из ове библиотеке је био 1938. премештен у Београд.

addressed to V. Lyatskaya and Y. A. Lyatsky), with Vilém Mathesius (3 letters from 1930 to 1934), and with Matija Murko (25 letters from the 1924–1946 period and a 1951 telegramme). The original letters are stored in the Archives of the Museum of Czech Literature in Prague, at the Masaryk Institute and the Archives of the Academy of Sciences in Prague and in the Archives of the Serbian Academy of Arts and Sciences in Belgrade. The correspondence which we present in this edition includes all the known letters of Aleksandar Belić to the Czechs and other scholars who lived in Czechoslovakia at the time. All the letters have been published here for the first time.